

AANVAARDEN OF VERWERPEN VAN EEN ERFENIS

De erfenis omvat zowel de baten (geld en goederen) als de schulden van iemand, die is overleden (ook wel erflater genoemd). Meestal is al snel bekend wat de samenstelling van een nalatenschap is. Soms is daar echter lastig achter te komen of is al bekend, dat de schulden hoger zijn dan de baten. De erfgenamen lopen in dat geval al snel het risico dat zij voor de schulden worden aangesproken. Zij zouden dan ook uit hun eigen vermogen deze schulden moeten betalen. Handelt u daarom als erfgenaam niet voorbarig en laat u zich goed voorlichten:

De wet biedt een erfgenaam namelijk enkele mogelijkheden om met een nalatenschap om te gaan:

1. zuiver aanvaarden;
2. beneficiair aanvaarden;
3. verwerpen.

1. Zuiver aanvaarden

Het *zuiver aanvaarden* van de erfenis betekent dat de baten en schulden zonder meer worden overgenomen. Dit kan 'uitdrukkelijk' (door een akte) of 'stilzwijgend' gebeuren. Neemt u daarom niet van tevoren iets mee uit de inboedel. Dit wordt gezien als een (stilzwijgende) daad van aanvaarding en verwerping is dan niet meer mogelijk. *Het geven van een boedelvolmacht wordt ook gezien als een daad van aanvaarding.* Spoedeisende zaken, zoals daden die betrekking hebben op het regelen en bekostigen van de uitvaart worden hiertoe niet gerekend.

Een notaris, die opdracht heeft een verklaring van erfrecht op te maken of een nalatenschap af te wikkelen, zal van de erfgenamen een schriftelijke verklaring verlangen hoe zij met de nalatenschap om willen gaan. Is er een verklaring van erfrecht opgemaakt, dan wordt daarin vermeld, wie de erfgenamen zijn en welke keuze zij hebben gemaakt. Ook wordt in de verklaring van erfrecht opgenomen, wie executeur is of bewindvoerder over (een deel van) de erfenis, en/of wie volmacht heeft van de erfgenamen om de nalatenschap af te wikkelen.

Denkt u ook bij een positieve nalatenschap vooral aan de mogelijkheid, dat er later nog schulden opkomen of dat in een testament verplichtingen kunnen zijn opgenomen. Legaten in een testament bestaan meestal uit bedragen, die aan iemand uitbetaald moeten worden. Bij het maken van het testament kan een legaat geen probleem lijken, maar na overlijden kan de situatie anders zijn. Denkt u daarbij ook aan de levensstijl van de overledene! Twijfelt u hierover, of vermoedt u al dat de nalatenschap negatief zou kunnen zijn, overweegt u dan de mogelijkheid van:

2. Beneficiair aanvaarden

Als er onzekerheid is over de vraag of de nalatenschap (uiteindelijk) een positief saldo heeft, bijvoorbeeld wanneer de overledene onbekende werkzaamheden verrichtte of een riskant beroep had, dan wel de laatste jaren de financiële zaken niet meer helemaal op orde had, dan kunnen de erfgenamen *beneficiair aanvaarden*. Ook wel genoemd: aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving.

Dit betekent dat een erfgenaam voor de schulden uit de nalatenschap niet verder kan worden aangesproken dan dat er baten zijn in de nalatenschap. De erfgenaam hoeft dus in beginsel niet uit zijn eigen vermogen bij te betalen.

In beginsel, want hij is wel persoonlijk aansprakelijk voor een goed beheer en nette afwikkeling van de nalatenschap. Ook moeten de schuldeisers op de hoogte gesteld worden van de afwikkeling. Een eventueel positief saldo na de afwikkeling van de nalatenschap komt de erfgenaam wel ten goede.

Aan de beneficiaire afwikkeling zijn veel voorschriften en regels verbonden. Het is daarom verstandig en in sommige gevallen zelfs verplicht een beneficiair aanvaarde nalatenschap door de notaris te laten afwickelen. De afwikkeling zal hierdoor in eerste instantie wel extra (notaris)kosten met zich meebrengen, maar dat is de moeite waard als de erfgenaam daardoor niet persoonlijk aansprakelijk wordt voor het tekort.

Is een minderjarige tot de nalatenschap gerechtigd, dan legt de wet aan de wettelijk vertegenwoordiger de plicht op beneficiair te aanvaarden. De wettelijk vertegenwoordiger zit derhalve in ieder geval aan extra formaliteiten vast, wil diegene zijn taak naar behoren uitoefenen. De wet geeft in enkele regels aan hoe de nalatenschap in dit geval afgewikkeld dient te worden. Dit noemt de wet vereffening. Hierbij gelden een aantal formaliteiten, waarvan in bepaalde gevallen van afgeweken kan worden. Uw notaris kan u hierover nader informeren.

Het beneficiair aanvaarden doet u door het afleggen van een schriftelijke verklaring van beneficiaire aanvaarding, die wordt verwerkt in het boedelregister, dat wordt aangehouden bij de Rechtbank waar de erfenis is opengevallen (de laatste woonplaats van de erflater is daarbij bepalend). U kunt dit slechts doen zolang u geen daden van aanvaarding hebt gepleegd. Dit is bijvoorbeeld het al verdelen van inboedel, het betalen van openstaande schulden en het zich zonder voorbehoud als erfgenaam gedragen.

De kosten van beneficiair aanvaarden bestaan in ieder geval uit de griffierechten van de Rechtbank, in 2015: € 122,00. Als u dit via de notaris regelt, komen hier nog kosten bij. In ieder geval zorgt de notaris er dan voor, dat alle verklaringen tegelijkertijd bij de Rechtbank worden ingediend, wat griffierechten scheelt.

Let op: Daden van aanvaarding kunnen ook door stilzitten ontstaan!

3. Verwerpen

Het *verwerpen* van de erfenis doet u door het (via de notaris) afleggen van een schriftelijke verklaring van verwerping, die wordt verwerkt in het boedelregister bij de Rechtbank. U kunt alleen verwerpen, zolang u geen daden van aanvaarding hebt gepleegd, net als hierboven is vermeld voor de beneficiaire aanvaarding.

Verklaringen van verwerping en beneficiaire aanvaarding kunnen tegelijkertijd door de notaris ingediend worden, zodat u geen extra griffierechten heeft, zie voor het tarief hierboven.

Let op: als u verwerpt en u heeft kinderen, dan gaat de erfenis in de meeste gevallen op uw kinderen over. Een testament van de erflater kan dit anders regelen. Is er geen testament of is in het testament voor plaatsvervulling gekozen, dan zullen ook uw kinderen moeten verwerpen, als zij niet willen erven. Zijn hier minderjarige kinderen bij, dan dient op grond van de wet voor de verwerping toestemming aan de rechter gevraagd dienen te worden. Dit geldt ook voor kleinkinderen en achterkleinkinderen. Verwerpen kan daardoor omslachtiger en duurder uitpakken dan beneficiair aanvaarden.

Recht van beraad.

U hoeft niet altijd direct te beslissen als erfgenaam. Schuldeisers kunnen u echter via de rechter verzoeken, voor een bepaalde datum te beslissen. Verloopt de termijn, dan wordt u geacht zuiver te hebben aanvaard! Verder kan het uitblijven van een keuze ook fiscale gevolgen hebben.

Conclusie: Laat u zich in ieder geval goed voorlichten. De notaris is deskundig hierin.